

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3061/2023. (II. 16.) AB HATÁROZATA

alkotmányjogi panasz elutasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság a Szigetszentmiklósi Járásbíróság 5.Bpk.566/2021/18. számú ítélete és a Budapest Környéki Törvényszék 2.Bpkf.215/2022/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt elutasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, és abban kérte a Szigetszentmiklósi Járásbíróság 5.Bpk.566/2021/18. számú ítélete és a Budapest Környéki Törvényszék 2.Bpkf.215/2022/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének a megállapítását és megsemmisítését.
- [2] Az indítványozó az alkotmányjogi panasz előzményeként előadta, hogy 2021 novemberében 12 ítéletét érintően terjesztett elő összbüntetésbe foglalás iránti indítványt, amely alapján eljárva a Szigetszentmiklósi Járásbíróság a jelen alkotmányjogi panaszban támadott 5.Bpk.566/2021/18. számú ítéletével 11 alapítélet szerinti büntetést összbüntetésbe foglalt. Ezen alapítéletek között az indítvány több olyat is nevesít, amelyek elkövetési ideje a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) hatálybalépését megelőző, vagyis 2013. július 1. napja előtti időre esik. Erre, valamint az Alkotmánybíróság 3326/2018. (X. 16.) AB végzése és 3168/2019. (VII. 10.) AB határozatára figyelemmel az indítványozó az összbüntetési indítványban azt kérte, hogy a bíróság a Btk. 2. §-a alapján mérlegelje, hogy rá nézve a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Btk.) vagy a Btk. rendelkezései tartalmaznak kedvezőbb előírásokat, és az összbüntetési eljárást az enyhébb törvény szabályai alapján folytassa le. Sérelmezte az indítványozó, hogy a Szigetszentmiklósi Járásbíróság ennek ellenére a fentiek szerinti mérlegelést mellőzte és az összbüntetésbe foglalást a Btk. szabályai alapján végezte el. A Budapest Környéki Törvényszék 2.Bpkf.215/2022/3. számú végzésével az elsőfokú ítéletet helybehagyta.
- [3] Az indítványozó úgy vélte, hogy az eljáró bíróságok kifogásolt határozatai sértik az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, C) cikk (1) bekezdését, Q) cikk (3) bekezdését, R) cikk (1) és (2) bekezdését, I. cikk (1) bekezdését, II. cikkét, IV. cikk (2) bekezdését, XV. cikk (1) és (2) bekezdését, , XXVIII. cikk (1) és (4) bekezdését, 24. cikk (1) bekezdését és 28. cikkét.
- [4] Az alaptörvény-ellenesség indokaként az indítványozó – az indítványában és annak kiegészítéseiben – elsősorban arra hivatkozott, hogy a bíróságok azon bűncselekmények esetében, amelyek elkövetési ideje 2013. július 1. napja előtti, olyan jogszabály alkalmazásával végezték el az összbüntetésbe foglalást, amely ezen bűncselekmények elkövetésekor még nem létezett. Ha továbbá a bíróságok elvégezték volna a Btk. 2. §-án alapuló mérlegelést, arra a következtetésre jutottak volna, hogy az indítványozóra nézve a régi Btk. tartalmaz kedvezőbb előírásokat. Mindennek következtében a támadott bírósági ítéletek az indítványozó szerint sértik elsősorban a visszaható hatályú jogalkalmazás tilalmát és az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését. Ezen felül

megvalósítják az Alaptörvény IV. cikk (2) bekezdésének, XXVIII. cikk (1) és (4) bekezdésének és 28. cikkének a megsértését. Az indítványozó szerint továbbá a bíróságok eljárása nem állt összhangban az Alkotmánybíróság gyakorlatával sem, különösen a 10/2018. (VII. 18.) AB határozat, a 3168/2019. (VII. 10.) AB határozat és az 1/2020. (I. 2.) AB határozat megállapításaival.

- [5] Az Alaptörvény IV. cikk (2) bekezdése megsértését az indítványozó arra tekintettel is megállapíthatónak tartotta, hogy mivel a 2013. július 1. előtt elkövetett bűncselekményei esetében is a Btk. alapján jártak el a bíróságok, a szabadságától való megfosztása ezen esetekben „másként” történt, mintha annak az elkövetéskor hatályos szabályok szolgáltak volna alapjául. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését érintően az indítványozó kifejtette, hogy a vele szemben folyt bírósági eljárást azért tartja tisztességtelennek, mert annak során a bíróságok figyelmen kívül hagyták az Alaptörvény és a Btk. rendelkezéseit, valamint az Alkotmánybíróság irányadó határozataiban foglalt iránymutatást is. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (4) bekezdése kapcsán az indítványozó azonos érvelést fejtett ki, mint az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése vonatkozásában. Az Alaptörvény Q) cikk (3) bekezdésének a megsértése az indítványozó szerint azért valósult meg, mert számos olyan nemzetközi jogi dokumentum tiltja a visszaható hatályú jogalkalmazást, amelyek előírásai hazánkra is kötelezőek, így különösen az Emberi Jogok Európai Egyezménye és az Európai Unió Alapjogi Chartája. Az R) cikk (1) és (2) bekezdése alaptörvény-ellenességét az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése kapcsán kifejtettekkel tartalmilag azonosan indokolta. Az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdését az indítványozó az egyéb, eddig említett alaptörvényi rendelkezések megsértésével indokolta. Ehhez kapcsolódóan az Alaptörvény II. cikkének sérelme az indítványozó szerint azért állapítható meg, mert alapjogait a vele szemben folytatott összbüntetési eljárás során nem tartották tiszteletben. Szintén egyéb alapvető jogainak sérelmével indokolta az indítványozó az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdésének a sérelmét. Az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdés megsértése megállapításának azért van helye az indítvány értelmében, mert az eljáró bíróságok nem az Alkotmánybíróság irányadó határozatainak megfelelően jártak el. Végül rámutatott az indítványozó, hogy a vele szemben eljáró bíróságok a jogszabályok szövegét nem az Alaptörvénnyel összhangban értelmezték, ami az Alaptörvény 28. cikkének a sérelmére vezetett.
- [6] Úgy vélte az indítványozó, hogy esetében a bíróságok az Alkotmánybíróság által már megsemmisített, a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény hatálybalépéséhez kapcsolódó átmeneti rendelkezésekről és egyes törvények módosításáról szóló 2012. évi CCXXIII. törvény (a továbbiakban: Btkátm.) 3. §-ának és a szintén megsemmisített 2/2019. Büntető jogegységi határozatnak tartalmilag megfelelő eljárást tanúsítottak, amelyet az alaptörvény-ellenesség megállapítása melletti további érvként értékelt. Mivel továbbá a bíróságok az alkalmazandó büntető törvényről nem a Btk. 2. § (2) és (3) bekezdése szerinti kivételszabályoknak megfelelően rendelkeztek, az indítványozó szerint felmerül annak a lehetősége is, hogy az eljáró bíróságok jogot alkottak, amely az Alaptörvény C) cikk (1) bekezdésével lenne ellentétes.

II.

- [7] Az Alaptörvény indítvánnyal érintett rendelkezései:

„B) cikk (1) Magyarország független, demokratikus jogállam.”

„C) cikk (1) A magyar állam működése a hatalom megosztásának elvén alapszik.”

„Q) cikk (3) Magyarország elfogadja a nemzetközi jog általánosan elismert szabályait. A nemzetközi jog más forrásai jogszabályban történő kihirdetésükkel válnak a magyar jogrendszer részévé.”

„R) cikk (1) Az Alaptörvény Magyarország jogrendszerének alapja.
(2) Az Alaptörvény és a jogszabályok mindenkire kötelezőek.”

„I. cikk (1) AZ EMBER sérthetetlen és elidegeníthetetlen alapvető jogait tiszteletben kell tartani. Védelmük az állam elsőrendű kötelezettsége.”

„II. cikk Az emberi méltóság sérthetetlen. Minden embernek joga van az élethez és az emberi méltósághoz, a magzat életét a fogantatástól kezdve védelem illeti meg.”

„IV. cikk (2) Senkit nem lehet szabadságától másként, mint törvényben meghatározott okokból és törvényben meghatározott eljárás alapján megfosztani. Tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés csak szándékos, erőszakos bűncselekmény elkövetése miatt szabható ki.”

„XV. cikk (1) A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes.

(2) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, szülei vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.”

„XXVIII. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.

[...]

(4) Senki nem nyilvánítható bűnösnek, és nem sújtható büntetéssel olyan cselekmény miatt, amely az elkövetés idején a magyar jog vagy – nemzetközi szerződés, illetve az Európai Unió jogi aktusa által meghatározott körben – más állam joga szerint nem volt bűncselekmény.”

„24. cikk (1) Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve.”

„28. cikk A bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. A jogszabályok céljának megállapítása során elsősorban a jogszabály preambuláját, illetve a jogszabály megalkotására vagy módosítására irányuló javaslat indokolását kell figyelembe venni. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.”

III.

- [8] 1. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az indítvány érdemi vizsgálatát megelőzően lefolytatta az indítvány befogadására irányuló eljárást. Annak eredményeként az Alkotmánybíróság arra a megállapításra jutott, hogy az alkotmányjogi panasz indítvány az alábbiak szerint felel meg az Abtv.-ben a befogadás körében az indítvánnyal szemben támasztott követelményeknek.
- [9] 2. Az Abtv. 27. § (1) bekezdése értelmében alkotmányjogi panaszt az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés ellen lehet előterjeszteni. A jelen indítvány alapjául szolgáló eljárásban a Budapest Környéki Törvényszék 2.Bpkf.215/2022/3. számú végzése minősült az Abtv. 27. § (1) bekezdése értelmében a bírósági eljárást befejező, így alkotmányjogi panasszal támadható döntésnek.
- [10] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül kell benyújtani az ügyben első fokon eljáró bírósághoz címezve. Az indítványozó az utalt másodfokú végzést – a mellékelt kézbesítési ív tanúsága szerint – 2022. március 25-én vette kézhez. Így az alkotmányjogi panasz előterjesztése 2022. május 18-án határidőben történt.
- [11] Az alábbiak szerint tesz továbbá eleget az indítvány az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében a határozott kérelemmel összefüggésben rögzített feltételeknek. Megjelöli az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést (Abtv. 27. §) és az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [Alaptörvény B) cikk (1) bekezdés, C) cikk (1) bekezdés, Q) cikk (3) bekezdés, R) cikk (1) és (2) bekezdés, I. cikk (1) bekezdés, II. cikk, IV. cikk (2) bekezdés, XV. cikk (1) és (2) bekezdés, XXVIII. cikk (1) és (4) bekezdés, 24. cikk (1) bekezdés, 28. cikk]. Meghatározza továbbá az Alkotmánybíróság által vizsgálandó konkrét bírósági határozatokat, valamint kifejezett kérelmet fogalmaz meg a megsemmisítésükre.
- [12] Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés értelmében az indítvány mindezek mellett abban az esetben tekinthető határozottnak és fogadható be, ha jelöli az eljárás megindításának indokait és az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét [b) pont]; továbbá indokolást tartalmaz arra nézve is, hogy a sérelmezett bírói döntés miért

- ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel [e] pont]. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint ilyen indokolás hiányában az indítvány nem alkalmas az érdemi elbírálásra {3075/2016. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [19]; 3231/2016. (XI. 18.) AB határozat, Indokolás [26]}. Az Alkotmánybíróság úgy ítélte meg, hogy ezen feltételeket a konkrét indítvány csak részben teljesítette.
- [13] Az Alkotmánybíróság az indítvány vizsgálata alapján megállapította, hogy az indítványozó kizárólag a visszaható hatályú jogalkalmazás Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből fakadó követelményét érintően fejtette ki a jogsérelem lényegét és adott elő alkotmányjogilag értékelhető indokolást. A további alaptörvényi rendelkezéseket érintően az indítványozó nem adott elő olyan önálló érveket és indokokat, amely alapján a konkrét bírósági határozatok Alaptörvénnyel való összhangja érdemi vizsgálat keretében megkérdőjelezhető lett volna.
- [14] Utal rá továbbá az Alkotmánybíróság, hogy következetes gyakorlata szerint a „jobbiztonság önmagában nem Alaptörvényben biztosított jog, így az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének a sérelmére alkotmányjogi panaszt csak kivételes esetben – a visszaható hatályú jogalkotás és a felkészülési idő hiánya esetén {3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [14]–[17]; 3322/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [10]; 3323/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [9]; 3324/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [9]; 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [11]} – lehet alapítani” {33/2015. (XII. 3.) AB határozat, Indokolás [19]}. Jelen ügyben az indítványozó ezen kivételes esetek körébe eső kifogást nevesített, így kérelme alapján helye volt az Alkotmánybíróság további vizsgálatának.
- [15] Az indítványban felhívott alaptörvényi rendelkezésekkel összefüggésben megjegyzi továbbá az Alkotmánybíróság azt is: az alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele [Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Önállóan nem szabályoz ugyanakkor az indítványozó számára biztosított alapjogot az indítványban felhívott rendelkezések köréből az Alaptörvény C) cikk (1) bekezdése, Q) cikk (3) bekezdése, R) cikk (1) és (2) bekezdése, I. cikk (1) bekezdése, 24. cikk (1) bekezdése és 28. cikke. Ezért további vizsgálatnak az utalt indítványi elemek kapcsán erre tekintettel sem volt lehetőség.
- [16] Így az indítványozónak csak az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése megsértésére vonatkozóan tett megállapításai voltak alkalmasak arra, hogy az Alkotmánybíróság érdemi vizsgálatát a konkrét esetben megalapozzák.
- [17] 3. Az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján a befogadhatóságról dönteni jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja továbbá az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen az Abtv. 27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint az Abtv. 29–31. § szerinti tartalmi követelményeket. Ezeket a feltételeket vizsgálva az Alkotmánybíróság az alábbi következtetésekre jutott.
- [18] Az indítvány eleget tesz az Abtv. 27. §-ából fakadó feltételeknek, mivel jogerős összbüntetési határozat ellen irányul. Az indítványozó a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette. A támadott döntéseket érintően továbbá az indítványozó alkotmányjogi panasz előterjesztésére jogosultnak tekinthető, és figyelemmel arra, hogy a megsemmisíteni kért bírósági határozatok rá vonatkozó büntetőjogi szankciót rögzítenek, nyilvánvalóan érintett is.
- [19] Az Abtv. 29. §-a alapján az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának az is feltétele, hogy az indítvány a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség lehetőségét vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {erről lásd: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30], illetve 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [20] A konkrét esetben az Alkotmánybíróság úgy ítélte meg, hogy az indítványozó által a visszaható hatály tilalmának sérelme körében előadott aggályok felvetik a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség lehetőségét. Ezért az indítvány befogadása mellett döntött.
- [21] Az Ügyrend 31. § (6) bekezdése értelmében az előadó alkotmánybíró a panasz befogadásáról szóló döntés helyett a panasz érdemi elbírálását tartalmazó határozat-tervezetet terjeszthet elő. Az Alkotmánybíróság a jelen esetben a hivatkozott rendelkezés alkalmazásával járt el.

IV.

- [22] Az indítvány nem megalapozott.
- [23] 1. Az indítványozó kifogásait érintően az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy „[a] bírói döntések alkotmányossági felülvizsgálatát lehetővé tevő alkotmányjogi panasz (Abtv. 27. §) az Alaptörvény 28. cikkének érvényesülését szolgáló jogintézmény.” {3/2015. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [18]; 13/2016. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [30]} Az Alaptörvény 28. cikke megköveteli, hogy a bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét az Alaptörvénnyel összhangban értelmezzék. „A 28. cikk szerint a jogszabály Alaptörvénnyel összhangban történő értelmezése a bíró számára nem csak jog, hanem kifejezett kötelesség: amennyiben a bíró a jogszabály szövegét az értelmezés segítségével az Alaptörvénnyel összhangban tudja alkalmazni, annyiban ennek megfelelően köteles eljárni.” {28/2013. (X. 9.) AB határozat, Indokolás [29]}
- [24] Az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panasz alapján az Alkotmánybíróság a bírói döntésben foglalt jogértelmezésnek az Alaptörvénnyel való összhangját vizsgálja, azt, hogy a jogszabály alkalmazása során a bíróság az Alaptörvényben biztosított jogok alkotmányos tartalmát érvényre juttatta-e. Ha a bíróság az előtte fekvő, alapjogilag releváns ügy alapjogi érintettségére tekintet nélkül járt el, és az általa kialakított jogértelmezés nem áll összhangban e jog alkotmányos tartalmával, akkor a meghozott bírói döntés alaptörvény-ellenes.” {3/2015. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [18]; 13/2016. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [30]} Az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasznak az Alkotmánybíróság tehát akkor ad helyt, ha a bírósági jogértelmezés és jogalkalmazás egyértelmű következménye valamely Alaptörvényben biztosított jog sérelme.
- [25] Jelen – az Abtv. 27. §-ára alapított – alkotmányjogi panaszeljáráásban az Alkotmánybíróság azt vizsgálhatta, hogy a konkrét bírósági jogértelmezés és jogalkalmazás következtében megvalósult-e az indítványozót érintően az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének a megsértése.
- [26] 2. A kifogásolt bírósági határozatok Alaptörvénnyel való összhangjának vizsgálata keretében az Alkotmánybíróság mindenekelőtt visszautal az összbüntetés jogintézményét érintően a korábbi határozataiban tett és jelen alkotmánybírósági eljárásban is irányadó megállapításaira. Ezek köréből a konkrét esetben különösen azokat vette figyelembe, amelyeket a 10/2018. (VII. 18.) AB határozat (a továbbiakban: Abh1.), a 3360/2018. (XI. 28.) AB határozat (a továbbiakban: Abh2.) és az 1/2020. (I. 2.) AB határozat (a továbbiakban: Abh3.) Indokolásában tett, majd a 3256/2022. (VI. 3.) AB határozat (a továbbiakban: Abh4.) Indokolásának [25]–[41] bekezdéseiben foglalt össze.
- [27] 3. Az indítványban kifogásolt bírósági határozatok alaptörvény-ellenességét az Alkotmánybíróság a továbbiakban az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamiság részét képező jogbiztonságból fakadó visszaható hatály tilalma alapján vizsgálta meg. Annak során különösen irányadónak tekintette az Abh1., az Abh2., az Abh3. és az Abh4. megállapításait.
- [28] 3.1. A jogállamiság klauzulából kiolvasható jogbiztonság követelménye az Alkotmánybíróság következetes felfogása szerint azt jelenti, hogy a jogrendszer egésze, annak részterületei, valamint egyes szabályai világosak, egyértelműek, hatásukat tekintve kiszámíthatóak és a norma címzettjei számára előre láthatóak legyenek és a jogalkalmazás során felismerhető normatartalmat hordozzanak {9/1992. (I. 30.) AB határozat, ABH 1992, 65–66.; újabb gyakorlatból: 38/2012. AB határozat, Indokolás [84] és 3106/2013. (V. 17.) AB határozat, Indokolás [8]}. A jogbiztonság teremt meg a lehetőséget a jogalanyoknak arra, hogy magatartásukat ténylegesen a jog előírásaihoz tudják igazítani {3208/2013. (XI. 18.) AB határozat, Indokolás [58]}. „A jogi normák előreláthatóságának és kiszámítható működésének követelménye felöleli a visszamenőleges hatályú jogi szabályozás korlátozott és kivételes lehetőségét. Vagyis jogszabály a kihirdetését megelőző időre nem állapíthat meg jogkövetkezményeket: nem rögzíthet kötelezettséget és nem nyilváníthat valamely magatartást jogellenessé.” {Abh1., Indokolás [50]; megerősítette: 33/2019. (XI. 27.) AB határozat, Indokolás [39]} Az Alkotmánybíróság szerint továbbá valamely jogszabály nem csupán akkor minősülhet az említett tilalomba ütközőnek, ha a hatálybalépés visszamenőleges történt, hanem akkor is, ha a jogszabály rendelkezéseit – erre irányuló kifejezett rendelkezés alapján – a jogszabály hatálybalépése előtt létrejött jogviszonyokra is alkalmazni kell {57/1994. (XI. 17.) AB határozat, ABH 1994, 324-325.; 16/2014. (V. 22.) AB határozat, Indokolás [32]; Abh1., Indokolás [51]}. Önmagában ugyanakkor a szabály visszaható hatályú alkalmazása nem vezet

- feltétlenül alaptörvény-ellenességhez. Az Alkotmánybíróság gyakorlata értelmében ugyanis a tilalom kizárólag a jogalanyok helyzetét elnehezítő (*ad malam partem*) visszaható hatályú szabályra irányadó {110/2009. (XI. 18.) AB határozat, ABH 2009, 971, 984.; Abh1., Indokolás [58]}.
- [29] Ezen követelmények érvényesülése az indítványozó esetében az alábbiakra tekintettel volt vizsgálható. Az indítványozó az összbüntetésbe foglalással érintett alapítéletekkel elbírált bűncselekményeket részben a régi Btk. hatálya alatt, részben a Btk. hatálybalépése, azaz 2013. július 1. után követte el.
- [30] Az indítvánnyal támadott elsőfokú ítéletben a bíróság az indítványozó összbüntetésbe foglalásra tett indítványa alapján az abban megjelölt 12 ítéletből 11 ítéletet összbüntetésbe foglalt. Indokolásában rögzítette, hogy az összbüntetési indítvány elbírálása során azért tekintette irányadónak a Btk. rendelkezéseit, mert az összbüntetés célja az elíteltet olyan helyzetbe hozni, mintha cselekményeit egy eljárásban bírálták volna el. Ha pedig az indítványozó ellen ilyen eljárás folyt volna, abban nem lett volna helye a régi Btk. alkalmazásának, mivel az elkövetési idők egy része 2013. július 1. utánra, a Btk. hatálybalépését követő időre esik. Mivel pedig a régi Btk.-t a bíróság a különböző cselekmények egy eljárásban történő elbírálása során sem alkalmazhatta volna, annak az összbüntetési eljárásban sem volt helye. Az elsőfokú bíróság ezen okfejtését a másodfokú bíróság helybenhagyta.
- [31] Hasonló álláspontot képviselt a bíróság az Abh4. alapjául szolgáló bírósági határozatban. Azzal összefüggésben az Alkotmánybíróság a határozatában a következőket fejtette ki: „az elkövetési idő és annak alapján az elkövetés idején hatályban lévő büntető törvény meghatározásának a módja az összbüntetési szabályok alkalmazása keretébe eső olyan szakjogi kérdés, amelyet az eljáró bíróságoknak kell meghatározniuk.” (Abh4., Indokolás [81]) Utal rá az Alkotmánybíróság, hogy az Abh4. alapjául szolgáló bírósági eljárásban alkalmazott módszer az elkövetési idő meghatározására az egy eljárásban elbírált több bűncselekmény esetén az Alkotmánybíróság által is hivatkozott bírói gyakorlat alapján történt. Ezen bírói gyakorlat értelmében abban az esetben, ha az elkövető a halmazatban elbírált bűncselekményeket több büntető törvény hatálya alatt követi el, az alkalmazandó jogszabály kiválasztását mindenkor az utolsóként megvalósított bűncselekmény elkövetési ideje alapozza meg.
- [32] 3.2. A jelen alkotmányjogi panaszban támadott bírósági végzések kapcsán az Alkotmánybíróság a fentiek alapján megállapította, hogy azok nem állnak ellentétben az Abh1., az Abh2., az Abh3. és az Abh4. megállapításai-val. Az eljáró bíróságok eleget tettek az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből fakadó visszaható hatály tilalmából és az Alkotmánybíróság határozataiból levezethető követelményeknek. Ezért a támadott jogerős bírósági határozat és az elsőfokú határozat nem sérti az Alkotmánybíróság – bíróságokra is kötelező – határozataiból és az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből fakadó követelményeket.
- [33] 4. Az Alkotmánybíróság a Szigetszentmiklósi Járásbíróság 5.Bpk.566/2021/18. számú ítélete és a Budapest Környéki Törvényszék 2.Bpkf.215/2022/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt a fentiekre tekintettel a rendelkező részben foglaltak szerint elutasította.

Budapest, 2023. január 31.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1429/2022.

